

Natuurtoets

**Ontwikkellocaties bestemmingsplan
Leidschenveen**

projectnummer 409146
definitief revisie 00
29 april 2016

Natuurtoets

Ontwikkellocaties bestemmingsplan Leidschenveen

projectnummer 409146
definitief revisie 00
29 april 2016

Opdrachtgever

Gemeente Den Haag
Postbus 12600
2500 DJ 's-Gravenhage

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	goedkeuring	vrijgave
29 april 2016	definitief	L.J.G. Koks	H.W. Lindeboom

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel en onderzoeksvragen	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Wettelijk kader natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Flora- en faunawet	3
3	Plangebied en activiteit	4
3.1	Plangebied	4
3.2	Voornemen	4
4	Methodiek	8
4.1	Algemeen	8
4.2	Bureauonderzoek	8
4.3	Terreinbezoek	9
4.4	Effectbeoordeling en advies vervoltraject	9
5	Resultaten	10
5.1	Resultaten bureaustudie	10
5.2	Resultaten terreinbezoek	12
5.3	Samenvatting beschermde soorten	36
6	Toetsing natuurwetgeving	37
6.1	Effecten beschermde soorten FFwet	37
6.1.1	Algemeen voorkomende broedvogels – <i>relevant voor alle deelgebieden</i>	37
6.1.2	Zoogdieren (Vleermuizen) – <i>relevant voor alle deelgebieden</i>	38
6.1.3	Algemene amfibieën en vissoorten - <i>relevant voor deelgebied E</i>	38
7	Conclusies en aanbevelingen	39
7.1	Conclusies toetsing Flora- en faunawet	39
7.2	Kansen voor de natuur	39
7.2.1	Behoud landschappelijke inrichting	39
7.2.2	Vleermuizen	40
7.2.3	Vogels	40
8	Bronnen	41

Bijlagen

Bijlage I: Wettelijk kader

Bijlage II: Afbakening gebied NDFD data

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Den Haag stelt een nieuw bestemmingsplan voor het plangebied Leidschenveen op. Het bestemmingsplan maakt een aantal nieuwe ontwikkelingen in het plangebied mogelijk. In dit rapport komen acht ontwikkellocaties aan bod, waarvan de bestemming wijzigt (aangeduid als locatie A, B, E, F en 1 t/m 4, zie figuur 1.1). Op zes locaties wordt woningbouw mogelijk gemaakt. Daarnaast wordt op één locatie woningbouw en maatschappelijke voorzieningen en op één locatie bedrijven en/of voorzieningen toegestaan.

figuur 1.1 Ligging ontwikkellocaties in Leidschenveen

De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. De rapportage zal zich enkel richten op de Flora- en faunawet; een toetsing aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de Natuurbeschermingswet 1998 is niet nodig gezien de ligging van deze beschermde gebieden buiten de beïnvloedingsfeer van de verschillende deelgebieden.

Volgens de Flora- en faunawet mogen geen activiteiten plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende

consequenties vanuit de vigerende natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Flora- en faunawet (zwaar) beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor of worden verwacht in het beïnvloedingsgebied van het voorgenomen plan? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling (mogelijke) effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het plan uitvoerbaar?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 5 en 6 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.3 Leeswijzer

De Natuurtoets is verder als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 4 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 5 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 6 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving;
- Hoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en (eventuele) vervolgstappen en procedures.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en de Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd. Voorliggende rapportage richt zich op de Flora- en faunawet.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage I.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn alleen onder voorwaarden mogelijk.

3 Plangebied en activiteit

3.1 Plangebied

In Figuur 2.1 is de concept verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan Leidschenveen weergegeven met de ligging van de acht eerder genoemde ontwikkellocaties (aangeduid als locatie A, B, E, F en 1 t/m 4).

Figuur 2.1. Concept verbeelding ontwerpbestemmingsplan Leidschenveen (bron: Gemeente Den Haag, 2016)

3.2 Voornemen

In Tabel 2.1 is een overzicht van het programma van de acht ontwikkellocaties weergegeven. Per locatie is weergegeven de nieuwe bestemming, type functie, het aantal woningen en/of bruto vloeroppervlak voorzieningen, het percentage bebouwing, de maximale bouwhoogte en de toename aan verharding. In de figuren onder de tabel is per ontwikkellocatie een uitsnede van de concept verbeelding van het concept ontwerpbestemmingsplan weergegeven. Deze locaties worden in onderhavig rapport nader onderzocht.

Tabel 2.1. Programma per ontwikkellocatie Leidschenveen.

Locatie	Type bestemming	Type functie	Aantal woningen/ aantal bvo (m2)
A	Gemengd - Uit te werken bestemming	Woningen en maatschappelijke voorzieningen	300 appartementen of 100 eengezinswoningen, 1.500 m ² maatschappelijke voorzieningen
B	Wonen - Uit te werken bestemming	Woningen	175 appartementen en 25 eengezinswoningen
E	Wonen - Uit te werken bestemming	Woningen	26 eengezinswoningen
F	Gemengd -Uit te werken bestemming	Bedrijven en/of voorzieningen (geen woningen)	5000 m ² bedrijven 'categorie A'* en/of voorzieningen
1	Directe bestemming	Woningen	1 eengezinswoning
2	Directe bestemming	Woningen	3 eengezinswoningen
3	Directe bestemming	Woningen	2 eengezinswoningen
4	Directe bestemming	Woningen	3 eengezinswoningen

- * Bedrijven 'Categorie A' zijn bedrijfsmatige activiteiten ten behoeve van bedrijven in de categorie A van de bij dit bestemmingsplan behorende 'Staat van inrichtingen bedrijven functiemenging' als opgenomen in bijlage 2 van de regels met uitzondering van garagebedrijven. Hieronder vallen volgens de Staat van inrichtingen bedrijven functiemenging Grafische afwerking, reproductiebedrijven opgenomen media, meubelstofeerderijen b.o. < 200 m², autobekleiderijen, handelsbemiddeling (kantoren), reparatie tbv particulieren (excl. auto's en motorfietsen), telecommunicatiebedrijven, veiling voor huisraad, kunst e.d. en wasserettes, wassalons.

Figuur 3.3a. Ligging deelgebieden A, B, E en F waarvoor de wijzigingsbevoegdheid wordt benut (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl). (N.B. Locatie F is niet noordelijk georiënteerd).

Figuur 3.3b. Ligging deelgebieden 1 t/m 4 waarvoor de wijzigingsbevoegdheid wordt benut (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl).

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden in de invloedssfeer van het plan.
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en het planeffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemeen beschermde soorten, die zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora en faunawet, zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt het voorliggende project. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er worden diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van zwaarder (Tabel 2 en 3-soorten) beschermde soorten in en rond de verschillende deelgebieden. Met behulp van landelijke en regionale verspreidingsatlassen eventueel geïntegreerd in specifieke internetsites en/of databases (www.ravon.nl; www.vlindernet.nl; www.libellennet.nl; www.Naturalis.nl/EIS) wordt nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij de deelgebieden. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Hiernaast zijn ook de door de Gemeente Den Haag verleende documenten met natuurinventarisaties geraadpleegd.

Naast bovengenoemde gegevens zijn met name de gegevens verkregen uit de NDFF leidend voor de bureaustudie en het terreinbezoek. De NDFF gegevens zijn aanzienlijk nauwkeuriger dan die gegevens die verkregen kunnen worden uit kilometerhok waarnemingen aangezien puntwaarnemingen bij de NDFF data (vaak tot de coördinaten nauwkeurig) weer te geven zijn. Dit in tegenstelling tot waarnemingen per 5x5 kilometer hokken (welke weergegeven worden als een 5x5 kmhok dekkend groen vlak) bij bijvoorbeeld Telmee.nl. De NDFF data zijn opgevraagd van het bestemmingsplan en de omgeving (circa rond de twee kilometerhokken rondom het Bestemmingsplangebied; zie Bijlage II).

Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

(zie toelichting in Bijlage 1 – Wettelijk kader) waarvan inventarisatie gewenst is. Gekeken wordt naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 4 april 2015 vanaf 9:00 is een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij bewolkt weer met een temperatuur van circa 11 C° en windkracht 3 (www.knmi.nl). Tijdens het terreinbezoek zijn de verschillende deelgebieden te voet belopen en zijn de bomen middels een verrekijker onderzocht. Op 22 april 2016 is een aanvullen terreinbezoek gebracht aan het gebied. Indien water aanwezig is binnen de grenzen van de deellootatie, dan is deze steekproefsgewijs bemonsterd met een RAVON-net.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek is bepaald of het plan uitvoerbaar is en of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens is geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de acht deelgebieden apart behandeld. Allereerst zal in paragraaf 5.1 de resultaten van de bureaustudie (NDFP, 2011-2016) uiteengezet worden. Vervolgens zal ieder deelgebied apart behandeld worden waarbij eerst de biotopen beschreven worden waarna de resultaten van het terreinbezoek uiteengezet worden. Daarbij zal afgebakend worden welke beschermde soorten relevant zijn voor de effectbeoordeling.

5.1 Resultaten bureaustudie

Aan de hand van waarnemingen (atlassen, PGO's, Telmee.nl, Waarneming.nl) verwerkt in de NDFP data, blijkt dat in of nabij de verschillende deelgebieden in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Uit recente gegevens blijkt dat zwaarder beschermde soorten (Tabel 1, 2 en 3) waargenomen zijn in de omgeving (NDFP 2011-2016). Zie voor de soorten Tabel 5.1. In Bijlage II is het gebied weergegeven waarvoor de data zijn opgevraagd.

Van de in de omgeving waargenomen soorten (weergegeven in Tabel 5.1), zijn enkel de volgende vogels met een jaarrond beschermd nest, Tabel 2- en 3-soorten in of in de directe omgeving van de plangebieden waargenomen:

- Vogels met een jaarrond beschermd nest: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, slechtvalk en sperwer,
- Tabel 2-soorten: kleine modderkruiper (deelgebied E, 1 en 4),
- Tabel 3-soorten: gewone dwergvleermuis (deelgebied A, 4), rosse vleermuis (deelgebied 4) en ruige dwergvleermuis (deelgebied B).

De NDFP-gegevens betreffen geen uitputtende dataset. Niet alle gebieden en soorten zijn (überhaupt of volgens protocollen) onderzocht. Wel geeft het informatie over het verspreidingsgebied van de soorten in de omgeving.

Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke biotopen voorkomen in het plangebied en of deze aansluiten met de leefgebied van de waargenomen soorten in de omgeving (of met beschermde soorten). Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten. Op basis van de verspreidingsgegevens, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort gededuceerd uit bovenstaande gegevens (NDFP), in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of het plangebied een belangrijke functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn.

Tabel 5.1. Waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied ingedeeld in beschermingscategorie: 'Ffwet T1, 2, 3' betreffen de drie beschermingstabellen, JRB = Jaarrond beschermd nest (NDFP, 2011-2016). Zie Bijlage II voor de afbakening van het gebied waarvoor de gegevens zijn opgevraagd.

Soortgroep	Soort	Ffwet T1	Ffwet T2	Ffwet T3	JRB
Vogels	Boomvalk				X
	Buizerd				X
	Gierzwaluw				X
	Grote Gele Kwikstaart				X
	Havik				X
	Huismus				X
	Kerkuil				X
	Ooievaar				X
	Ransuil				X
	Roek				X
	Slechtvalk				X
	Sperwer				X
	Steenuil				X
	Wespendief				X
Zoogdieren	Bosmuis	X			
	Bunzing	X			
	Dwergmuis	X			
	Eekhoorn		X		
	Egel	X			
	Gewone dwergvleermuis			X	
	Gewone grootoorvleermuis			X	
	Gewone zeehond			X	
	Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis			X	
	Haas	X			
	Hermelijn	X			
	Huisspitsmuis	X			
	Konijn	X			
	Laatvlieger			X	
	Meervleermuis			X	
	Mol	X			
	Rosse vleermuis			X	
	Rosse woelmuis	X			
	Ruige dwergvleermuis			X	
	Steenmarter		X		
	Veldmuis	X			
Vos	X				
Waterspitsmuis			X		
Watervleermuis			X		
Wezel	X				
Reptielen	Geen waarnemingen				

Amfibieën	Bastaardkikker	X			
	Bruine kikker	X			
	Gewone pad	X			
	groene kikker (soort onbepaald)	X			
	Kleine watersalamander	X			
	Meerkikker	X			
Insecten, Wespen, bijen en mieren	Geen waarnemingen				
Planten	Aardaker	X			
	Bijenorchis		X		
	Brede orchis		X		
	Brede orchis/Rietorchis		X		
	Brede/Duinwespenorchis	X			
	Daslook		X		
	Gele helmbloem		X		
	Gewone dotterbloem	X			
	Gewone vogelmelk	X			
	Gewone/Spindotterbloem		X		
	Grasklokje	X			
	Grote kaardebol	X			
	Grote keverorchis		X		
	Klein glaskruid		X		
	Kleine maagdenpalm	X			
	Moeraswespenorchis		X		
	Rietorchis		X		
	Ruig klokje		X		
	Slanke sleutelbloem	X			
	Steenanjer		X		
	Steenbreekvaren		X		
	Stengelloze sleutelbloem		X		
	Tongvaren		X		
	Veldsalie		X		
	Wilde marjolein		X		
	Zomerklokje		X		
	Zwanenbloem	X			
Zwartsteel		X			
Vissen	Bittervoorn			X	
	Europese meerval		X		
	Kleine modderkruiper		X		

5.2 Resultaten terreinbezoek

Hierna volgend worden de bevindingen van het terreinbezoek in relatie tot de verspreidingsgegevens van de soorten per deelgebieden uiteengezet.

Deelgebied A

Biotoopbeschrijving

Deelgebied A bestaat voornamelijk uit een vegetatiebedekking van diverse soorten gras, mos, kruiden en ruigte. Daarnaast zijn open zandige plekken aanwezig. Aan de zuidzijde wordt het deelgebied begrensd door een waterpartij; deze en de oevers vallen buiten het gebied van het wijzigingsbesluit.

Figuur 5.1. Impressie biotoop deelgebied A.

Resultaten terreinbezoek

Afbakening relevante soorten

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Aangezien het plangebied een monotoon karakter in een stedelijk gebied betreft, in een verstoorde omgeving ligt, geen open water bevat en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan Den Haag (Leidschenveen) loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet) aan de orde op de (sub)soortgroepen: (zee)zoogdieren, reptielen, vissen, vlinders en libellen. Gezien het aanwezige monotone biotoop, de afwezigheid van open water in het plangebied in combinatie met hun strenge biotoopeisen, is de functie van het plangebied minimaal of afwezig voor deze zwaar beschermde soort(groep)en.

De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën en flora worden behandeld. Soorten die binnen een straal van circa 100 meter rondom het plangebied waargenomen zijn op basis van de bureaustudie (NDF, 2011-2016): gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage I).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie vermelde soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief). Dit aangezien in het plangebied geen gebouwen of bomen voorkomen waarin de soorten een nest kunnen maken. De in de omgeving waargenomen soorten zijn soorten die in dergelijke elementen nesten maken. Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop en de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Naast soorten met een jaarrond beschermd nest zijn verschillende foeragerende vogelsoorten aangetroffen tijdens het terreinbezoek. Het betreft hier soorten als grauwe gans, Canadese gans, nijlgans, scholekster, meerkoet, waterhoen en wilde eend. Tijdens het terreinbezoek zijn in het plangebied geen broedplaatsen (nesten) aangetroffen. Mogelijk kunnen grondbroeders hier tot broeden komen (kans wordt klein ingeschat gezien de omgeving).

Er zijn gezien het veel voorkomende biotoop in het plangebied (het grazige terrein) geen categorie-5-soorten te verwachten waarvoor zwaarwegende factoren gelden bij aanpassingen aan het plangebied.

Zoogdieren

Het plangebied, met name de verruigde vegetatie, vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (land)zoogdieren, zoals verschillende (spits)muizen, konijn en mogelijk incidenteel de egel. Tijdens het veldbezoek zijn enkele (kleine) holen aangetroffen. Essentiële functies voor zwaar beschermde (land)zoogdieren worden gezien het monotone landschap (zonder nesten/burchten) in het plangebied niet verwacht; deze zijn tevens niet aangetroffen of verwacht door het aanwezige biotoop en de verstoorde, stedelijke omgeving. Nesten van de eekhoorn (Tabel 2-soort) zijn eveneens uitgesloten (door het ontbreken van bomen) net als vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (geen geschikt biotoop, gebouwen of sporen aangetroffen).

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende vlemuissoorten aangetroffen. Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken. Dergelijke elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn. Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied (maar ook de oevers en de waterpartij in de omgeving) aan gedaan worden. Vleermuizen benutten beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht. Veelal wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. Door het ontbreken van dergelijke lijnvormige elementen, zijn vliegroutes uitgesloten van het plangebied.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaard kikker en gewone pad (allen Tabel 1-soorten en voornamelijk te verwachten als er voldoende dekkende vegetatie aanwezig is). De soorten zullen met name gebruik maken van de ruigte/oevervegetatie net buiten het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie

(indien holen en dergelijk aanwezig zijn). Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, vormt het plangebied geen voortplantingsbiotoop. Mogelijk wel de watergang en waterpartij ten noorden en oosten van het plangebied. Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Zwaar beschermde amfibieën worden gezien het monotone, relatief onbeschutte landschap en de strikte eisen die deze soorten aan hun leefgebied stellen niet verwacht in het plangebied. Bovendien zijn de soorten niet waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Flora

Het plangebied bestaat voor circa 80% aan vegetatiebedekking (gras, kruiden en mos); het overige deel zijn (zandige) geroerde grond. Algemeen voorkomende kruiden/ruigtesoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: speerdistel, wilgenroosje, brandnetel, pijpenstrootje, klein hoefblad, smalle weegbree, verschillende klaversoorten en zuring.

In Figuur 5.2 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 5.2. Impressie vegetatie in het plangebied.

De in de bureaustudie naar voren gekomen beschermde Tabel 2-soorten die in de omgeving voorkomen zijn niet waargenomen in het plangebied. Het plangebied betreft een verstoord terrein (voorheen in gebruik als sportveld en als waterberging). De soorten zijn voornamelijk langs wegbermen of waterkanten (zoals de rietorchis) waargenomen, waar zonnige, geschikte standplaatsen voor deze soorten aanwezig zijn (in tegenstelling tot het plangebied). Het plangebied, vormt door het voedselrijke karakter geen geschikte standplaatsen voor beschermde plantensoorten. Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Deelgebied B

Biotoopbeschrijving

Deelgebied B betreft een deels vochtig terrein met rietvegetatie rondom de vochtige delen en een grazig veld in het overige deel. Het plangebied wordt aan de oostzijde begrensd door een watergang en aan de noordzijde doorsneden door een fietspad. Aan de noordzijde van het fietspad is een talud aanwezig aflopend richting de waterzijde. In Figuur 5.3 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5.3. Impressie biotoop deelgebied B.

Resultaten terreinbezoek

Afbakening relevante soorten

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Aangezien het plangebied een relatief monotoon karakter in een stedelijk gebied betreft (twee biotopen zonder gebouwen of bomen), in een verstoorde omgeving ligt, geen open water bevat en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan Den Haag (Leidschenveen) loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet) aan de orde op de (sub)soortgroepen: (zee)zoogdieren, reptielen, vissen, vlinders en libellen. Gezien het aanwezige biotoop in combinatie met hun strenge biotoopeisen, is de functie van het plangebied minimaal of afwezig voor deze zwaar beschermde soort(groep)en.

De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën en flora worden behandeld

Beschermde soorten die binnen een straal van circa 100 meter rondom het plangebied waargenomen zijn op basis van de bureaustudie (NDFP, 2011-2016): ruige dwergyleermuis, buizerd, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, slechtvalk en sperwer.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage I).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie in de directe omgeving waargenomen soorten buizerd, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, slechtvalk en sperwer). Dit ook aangezien in het plangebied geen gebouwen of bomen voorkomen waarin de soorten een nest kunnen maken. De in de omgeving waargenomen soorten zijn soorten die in dergelijke elementen nesten maken. Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop en de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Naast soorten met een jaarrond beschermd nest zijn wel meer algemeen voorkomende soorten waargenomen zoals de scholekster. Tijdens het terreinbezoek zijn in het plangebied geen broedplaatsen (nesten) aangetroffen.

Er zijn gezien het veel voorkomende biotoop in het plangebied (het grazige/rietruigte biotoop) geen categorie-5-soorten te verwachten waarvoor zwaarwegende factoren gelden bij aanpassingen aan het plangebied.

Zoogdieren

Het plangebied, met name de verruigde rietvegetatie (onderdeel van – en aansluiting op - een Ecologische verbindingszone, EVZ), vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (land)zoogdieren, zoals verschillende (spits)muizen en konijn. Essentiële functies voor zwaar beschermde (land)zoogdieren worden gezien het monotone landschap (zonder gebouwen, nesten/burchten) in het plangebied niet verwacht; deze zijn tevens niet aangetroffen of verwacht door het aanwezige biotoop en de verstoorde, stedelijke omgeving. Nesten van de eekhoorn (Tabel 2-soort) zijn eveneens uitgesloten (door het ontbreken van bomen) net als vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (geen geschikt biotoop, gebouwen of sporen aangetroffen of aanwezig).

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende vlemuissoorten aangetroffen. De ruige dwergvlemuis is jagend waargenomen bij de waterpartij ten noorden van het deelgebied (NDFP, 2015). Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken. Dergelijke elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn. Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied (maar ook de oevers en de waterpartij en watergangen in de omgeving) aangedaan worden. Vleermuizen benutten beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen etcetera). Veelal wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. Door het ontbreken van dergelijke lijnvormige elementen, zijn vliegroutes uitgesloten van het plangebied.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad. De soorten zullen met name gebruik maken van de rietvegetatie in het plangebied of van de vegetatie net buiten het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie (indien holen en dergelijk aanwezig zijn). Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, vormt het plangebied geen voortplantingsbiotoop; de waterpartijen in de omgeving mogelijk wel.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Zwaar beschermde amfibieën worden gezien de afwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen in – en in de omgeving van

het plangebied, het monotone landschap en de strikte eisen die deze soorten aan hun leefgebied stellen niet verwacht in het plangebied. Bovendien zijn de soorten niet waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit een grazig biotoop met enkele kruidensoorten. Het overige deel bestaat uit de rietvegetatie aan de zuidwestzijde. Algemeen voorkomende kruiden/ruigtesoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: ridderzuring, brandnetel, kleeftkruid, zevenblad en witte dovenetel.

In Figuur 5.4 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 5.4. Impressie aanwezige vegetatie in het plangebied.

De in de bureaustudie naar voren gekomen beschermde Tabel 2-soorten die in de omgeving voorkomen zijn niet waargenomen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2011). Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Deelgebied E

Biotoopbeschrijving

Deelgebied E betreft een relatief vochtig kruidenrijk grasveld met aan de zuidoostzijde een watergang en aan zuidwestzijde een bredere waterpartij. De zuidoostelijke watergang heeft hoge steile oevers met een strook rietvegetatie alsook rietvegetatie in het water. De waterpartij aan de zuidwestzijde heeft voornamelijk aan de zijde van het plangebied een brede strook rietvegetatie en aan de zijden van de weg, harde beschoeiing. Een enkele boom is aanwezig aan de noordoostzijde van de waterpartij. In Figuur 5.5 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5.5. Impressie biotoop deelgebied E.

Resultaten terreinbezoek

Afbakening relevante soorten

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Aangezien het plangebied een stedelijk gebied betreft (twee biotopen zonder gebouwen of bomen), in een verstoorte omgeving ligt, geen open water bevat en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan Den Haag (Leidschenveen) loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet) aan de orde op de (sub)soortgroepen: (zee)zoogdieren, reptielen, vlinders en libellen.

De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën, vissen en flora worden behandeld

Beschermde soorten die binnen een straal van circa 100 meter rondom het plangebied waargenomen zijn op basis van de bureaustudie (NDFF, 2011-2016): kleine modderkruiper.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage I).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie vermelde soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief). Dit ook aangezien in het plangebied geen gebouwen of geschikte, beschutte bomen voorkomen waarin de soorten een nest kunnen maken. De in de omgeving waargenomen soorten zijn soorten die in dergelijke elementen nesten maken. Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop en de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Tijdens het terreinbezoek zijn zowel in de rietvegetatie, in de aanwezige boom of op het grazige veld geen broedplaatsen (nesten) aangetroffen. Wel biedt de aanwezige boom en mogelijk rietvegetatie een geschikt broedbiotoop voor algemeen voorkomende vogelsoorten. Een meerkoet is in de zuidoostelijke watergang waargenomen (geen nest aanwezig in het plangebied).

Er zijn gezien het veel voorkomende biotoop in het plangebied (het grazige/rietbiotoop) geen categorie-5-soorten te verwachten waarvoor zwaarwegende factoren gelden bij aanpassingen aan het plangebied.

Zoogdieren

Het plangebied, met name de verruigde rietvegetatie (onderdeel van – en aansluiting op een Ecologische verbindingszone, EVZ), vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (land)zoogdieren, zoals verschillende (spits)muizen en konijn. Essentiële functies voor zwaar beschermde (land)zoogdieren worden gezien het monotone landschap (zonder gebouwen, nesten/burchten) in het plangebied niet verwacht; deze zijn tevens niet aangetroffen of verwacht door het aanwezige biotoop en de verstoorde, stedelijke omgeving. Nesten van de eekhoorn (Tabel 2-soort) zijn eveneens uitgesloten (door het ontbreken van geschikt leefgebied met meerdere bomen) net als vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (geen geschikt biotoop, gebouwen of sporen aangetroffen of aanwezig).

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende vlemuissoorten aangetroffen. Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken. Dergelijke geschikte elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn. Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied (zoals de oevers en de waterpartij en watergang) aangedaan worden. Vleermuizen benutten beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen et cetera). Veelal wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. Door het ontbreken van dergelijke lijnvormige elementen, zijn vliegroutes uitgesloten van het plangebied.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad. De soorten zullen met name gebruik maken van de rietvegetatie in het plangebied of van de vegetatie net buiten het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie (indien holen en dergelijk aanwezig zijn). In het plangebied zijn waterpartijen aanwezig. Deze kunnen voor de algemene soorten een beperkt geschikt voortplantingsbiotoop vormen; tijdens het terreinbezoek zijn geen eiklommen of -snoeren aangetroffen. Ook gezien de deels aanwezige beschoeiing (grote waterpartij) en niet-ondiepe

oeverzones vormt het water een beperkt geschikt voortplantingshabitat. Gezien dit biotoop, de verspreidingsgegevens van de zwaar beschermde soorten en de stedelijke ligging, zijn beschermde amfibiesoorten uitgesloten. Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën tijdens de steekproefsgewijze bemonstering van het water, aangetroffen. Tijdens de bemonstering werd überhaupt weinig waterfauna aangetroffen.

Vissen

In de omgeving van het plangebied is in 2011 de kleine modderkruiper waargenomen. Deze soort is echter niet aangetroffen tijdens de steekproefsgewijze bemonstering van het water. Ook gezien het niet optimale biotoop wordt de soort (alsook overige beschermde vissoorten) niet verwacht in de delen van de waterpartijen in het plangebied. In de grote waterpartij is tijdens het terreinbezoek een niet beschermde, juveniel voornachtige aangetroffen.

Flora

Het plangebied bestaat, naast de rietzone, voornamelijk uit een grazig biotoop met kruidensoorten. Daarnaast is een wilg langs de oeverzone aanwezig. Algemeen voorkomende kruiden/ruigtesoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: zuring, klein hoeblad, brandnetel, pijpenstrootje, boterbloem, klaver, kleeftkruid, smeerwortel en boerenwormkruid.

In Figuur 5.6 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 5.6. Impressie aanwezige vegetatie in het plangebied.

De in de bureaustudie naar voren gekomen beschermde Tabel 2-soorten die in de omgeving voorkomen zijn niet waargenomen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied (NDDF, 2011). Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Deelgebied F

Biotoopbeschrijving

Deelgebied F betreft een grazig veld met ruigtekruiden. Enkele bomen staan aan de zuidzijde van het plangebied. Het plangebied grenst aan de oever van de watergang aan de zuidzijde, een weg, heg en gebouw met parkeerplaats in het overige deel. In Figuur 5.7 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5.7. Impressie biotoop deelgebied F.

Resultaten terreinbezoek

Afbakening relevante soorten

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Aangezien het plangebied een relatief monotoon karakter in een stedelijk gebied betreft (één biotoop zonder gebouwen of bomen), in een verstoorde omgeving ligt, geen open water bevat en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan Den Haag (Leidschenveen) loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet) aan de orde op de (sub)soortgroepen: (zee)zoogdieren, reptielen, vissen, vlinders en libellen. Gezien het aanwezige biotoop in combinatie met hun strenge biotoopeisen, is de functie van het plangebied minimaal of afwezig voor deze zwaar beschermde soort(groep)en.

De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën en flora worden behandeld

Beschermde soorten die binnen een straal van circa 100 meter rondom het plangebied waargenomen zijn op basis van de bureaustudie (NDFF, 2011-2016): gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en kleine modderkruiper.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage I).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de

in de bureaustudie vermelde soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief). Dit ook aangezien in het plangebied geen gebouwen of stevige, hoge beschutte bomen voorkomen waarin de soorten een nest kunnen maken. De in de omgeving waargenomen soorten zijn soorten die in dergelijke elementen nesten maken. Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop en de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Naast soorten met een jaarrond beschermd nest zijn wel meer algemeen voorkomende soorten waargenomen zoals de ekster en wilde eend. Tijdens het terreinbezoek zijn in de bomen en het overige terrein geen broedplaatsen (nesten) aangetroffen. Mogelijk komen deze voor in de hagen/waterkant in de omgeving van het plangebied.

Er zijn gezien het veel voorkomende biotoop in het plangebied (het grazige biotoop) geen categorie-5-soorten te verwachten waarvoor zwaarwegende factoren gelden bij aanpassingen aan het plangebied.

Zoogdieren

Het plangebied, met name de verruigde rietvegetatie vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (land)zoogdieren, zoals verschillende (spits)muizen en konijn. Essentiële functies voor zwaar beschermde (land)zoogdieren worden gezien het monotone landschap (zonder gebouwen, nesten/burchten) in het plangebied niet verwacht; deze zijn tevens niet aangetroffen of verwacht door het aanwezige biotoop en de verstoorde, stedelijke omgeving. Nesten van de eekhoorn (Tabel 2-soort) zijn eveneens uitgesloten (door het ontbreken van geschikt leefgebied met meerdere bomen); net als vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (geen geschikt biotoop, gebouwen of sporen aangetroffen of aanwezig).

In de omgeving van het plangebied zijn enkele vleermuissoorten aangetroffen. Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken. Dergelijke elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn (mogelijk wel aanwezig in omliggende bebouwing). Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied (maar ook de oevers en de waterpartij en watergangen in de omgeving) aangedaan worden. Vleermuizen benutten beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen et cetera). Veelal wordt langs deze structuren ook gevoerageerd. Door het ontbreken van dergelijke lijnvormige elementen, zijn vliegroutes uitgesloten van het plangebied.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaard kikker en gewone pad. De soorten zullen met name gebruik maken van hogere vegetatie in het plangebied of van de vegetatie net buiten het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie (indien holen en dergelijk aanwezig zijn). Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, vormt het plangebied geen voortplantingsbiotoop; de waterpartijen in de omgeving mogelijk wel.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Zwaar beschermde amfibieën worden gezien de afwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen in – en in de omgeving van het plangebied, het monotone landschap en de strikte eisen die deze soorten aan hun leefgebied

stellen niet verwacht in het plangebied. Bovendien zijn de soorten niet waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit een grazig biotoop met enkele kruidensoorten. Daarnaast staan enkele jonge bomen in het zuiden van het plangebied. Algemeen voorkomende kruiden/ruigtesoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: brandnetel, smalle weegbree, klein hoefblad, wilgenroosje, boterbloem, fluitenkruid en verschillende distelsoorten.

In Figuur 5.8 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 5.8. Impressie aanwezige vegetatie in het plangebied.

De in de bureaustudie naar voren gekomen beschermde Tabel 2-soorten die in de omgeving voorkomen zijn niet waargenomen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2011). Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Deelgebied 1

Biotoopbeschrijving

Deelgebied 1 betreft een grazig veld met aan de zuidwestzijde een parkachtig ingerichte strook en aan de noordzijde een deel van een populierenrij. Het deelgebied wordt aan de zuidwestzijde begrensd door een watergang. In Figuur 5.9 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5.9. Impressie biotoop deelgebied 1.

Resultaten terreinbezoek

Afbakening relevante soorten

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Aangezien het plangebied een relatief gecultiveerd en monotoon karakter betreft, geen open water bevat en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan Den Haag (Leidschenveen) loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet) aan de orde op de (sub)soortgroepen: (zee)zoogdieren, reptielen, vissen, vlinders en libellen. Gezien het aanwezige biotoop in combinatie met hun strenge biotoopeisen, is de functie van het plangebied minimaal of afwezig voor deze zwaar beschermde soort(groep)en.

De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën en flora worden behandeld

Beschermde soorten die binnen een straal van circa 100 meter rondom het plangebied waargenomen zijn op basis van de bureaustudie (NDFF, 2011-2016): buizerd, ooievaar en kleine modderkruiper.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage I).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten of horsten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie vermelde soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en

wespendief). Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop en de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Naast soorten met een jaarrond beschermd nest zijn wel meer algemeen voorkomende soorten in het deelgebied waargenomen zoals de zwaan en wilde eend. Tijdens het terreinbezoek zijn in de bomen en het overige terrein geen broedplaatsen (nesten) aangetroffen. De bomen en de oeverzone bieden wel een geschikt broedbiotoop voor watervogelsoorten en soorten als de ekster.

Er zijn gezien het veel voorkomende biotoop in het plangebied (het grazige biotoop) geen categorie-5-soorten te verwachten waarvoor zwaarwegende factoren gelden bij aanpassingen aan het plangebied

Zoogdieren

Het plangebied, met name de verruigde rietvegetatie vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (land)zoogdieren, zoals verschillende (spits)muizen en konijn. Essentiële functies voor zwaar beschermde (land)zoogdieren worden gezien het monotone landschap (zonder gebouwen, nesten/burchten) in het plangebied niet verwacht; deze zijn tevens niet aangetroffen of verwacht door het aanwezige biotoop en de verstoorde, stedelijke omgeving. Nesten van de eekhoorn (Tabel 2-soort) zijn eveneens uitgesloten (door het ontbreken van geschikt leefgebied met meerdere bomen); net als vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (geen geschikt biotoop, gebouwen of sporen aangetroffen of aanwezig).

In de omgeving van het plangebied zijn enkele vleermuissoorten aangetroffen. Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken. Dergelijke elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn (mogelijk wel aanwezig in omliggende bebouwing). Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied (maar ook de oevers en de waterpartij in de omgeving) aangedaan worden. Vleermuizen benutten beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen et cetera). Veelal wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. De populierenrij kan wel een foerageergebied vormen, maar door het ontbreken van een aangesloten geheel (de populierenrij sluit niet aan op een ander lijnvormige element) vormt dit naar alle waarschijnlijkheid geen vliegroute.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad. De soorten zullen met name gebruik maken van hogere vegetatie in het plangebied of van de vegetatie net buiten het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie (indien holen en dergelijk aanwezig zijn). Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, vormt het plangebied geen voortplantingsbiotoop; de waterpartijen in de omgeving mogelijk wel.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Zwaar beschermde amfibieën worden gezien de afwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen in – en in de omgeving van het plangebied, het monotone landschap en de strikte eisen die deze soorten aan hun leefgebied stellen niet verwacht in het plangebied. Bovendien zijn de soorten niet waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Flora

Het plangebied wordt gedomineerd door gras met enkele kruidensoorten. Daarnaast is een populierenrij aanwezig en enkele bomen in het parkachtige deel van het deelgebied (zuidwestelijk gedeelte). Algemeen voorkomende kruidensoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: zuring, paardenbloem, klaver en speenkruid.

In Figuur 5.8 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 5.10. Impressie aanwezige vegetatie in het plangebied.

De in de bureaustudie naar voren gekomen beschermde Tabel 2-soorten die in de omgeving voorkomen zijn niet waargenomen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2011). Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Deelgebied 2

Biotoopbeschrijving

Deelgebied 2 betreft een grazig veld met enkele coniferen en bomen binnen het perceel. Het deelgebied wordt aan de zuidoostzijde begrensd door een watergang en aan de westzijde door een grote waterpartij. In Figuur 5.11 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5.11. Impressie biotoop deelgebied 2.

Resultaten

Ten behoeve van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor deelgebied 2, is dit deelgebied reeds in 2015 onderzocht door Dresmé & van der Valk (juni 2015). Woningbouw is gewenst op de locatie. Onderstaand zijn de conclusies van het terreinbezoek van Dresmé & van der Valk uiteengezet.

Binnen het projectgebied kunnen beschermde soorten, die mogelijk negatieve effecten ondervinden als gevolg van de woningbouw, worden uitgesloten. Nader onderzoek is niet nodig.

In de conifeer is in 2015 een broedende houtduif aangetroffen. Mogelijk komen daarnaast algemeen voorkomende soorten als meerkoet en wilde eend tot broeden in het projectgebied. De houtduif kan het gehele jaar bij hogere temperaturen door blijven broeden; broedgevallen kunnen worden uitgesloten bij een aanhoudende koude periode. Nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals steenuil, kunnen worden uitgesloten.

Voor een nadere toelichting van de gehanteerde methode, het veldbezoek en de conclusies wordt verwezen naar het rapport van Dresmé & van der Valk (2015).

Deelgebied 3

Biotoopbeschrijving

Deelgebied 3 betreft een voornamelijk verruigd gebied met aan de noordzijde een gemeentelijk ingerichte groenstrook met enkele bomen. In Figuur 5.13 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5.13. Impressie biotoop deelgebied 3.

Resultaten terreinbezoek

Afbakening relevante soorten

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Aangezien het plangebied een kleine omvang en verruigd karakter heeft, in een verstoorde omgeving ligt, geen open water bevat en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan Den Haag (Leidschenveen) loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet) aan de orde op de (sub)soortgroepen: (zee)zoogdieren, reptielen, vissen, vlinders en libellen. Gezien het aanwezige biotoop in combinatie met hun strenge biotoopeisen, is de functie van het plangebied minimaal of afwezig voor deze zwaar beschermde soort(groep)en. De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën en flora worden behandeld

Beschermde soorten die binnen een straal van circa 100 meter rondom het plangebied waargenomen zijn op basis van de bureaustudie (NDFP, 2011-2016): gewone dwergvleermuis, huismus en kleine modderkruiper.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage I).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie in de directe omgeving waargenomen). Dit ook aangezien in het plangebied geen gebouwen of (hoge beschutte) bomen voorkomen waarin de soorten een nest kunnen maken. De in de omgeving waargenomen soorten zijn soorten die in dergelijke elementen nesten maken. Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop en de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Tijdens het terreinbezoek zijn in het plangebied geen broedplaatsen (nesten) aangetroffen. Wel biedt het plangebied (de bomen) een geschikte broedplaats voor soorten als de houtduif.

Er zijn gezien het veel voorkomende biotoop in het plangebied (het grazige biotoop) geen categorie-5-soorten te verwachten waarvoor zwaarwegende factoren gelden bij aanpassingen aan het plangebied

Zoogdieren

Het plangebied, met name de verruigde rietvegetatie (onderdeel van – en aansluiting op een Ecologische verbindingszone, EVZ), vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (land)zoogdieren, zoals verschillende (spits)muizen en konijn. Essentiële functies voor zwaar beschermde (land)zoogdieren worden gezien het monotone landschap (zonder gebouwen, nesten/burchten) in het plangebied niet verwacht; deze zijn tevens niet aangetroffen of verwacht door het aanwezige biotoop en de verstoorde, stedelijke omgeving. Nesten van de eekhoorn (Tabel 2-soort) zijn eveneens uitgesloten (door het ontbreken van geschikte bomen) net als vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (geen geschikt biotoop, gebouwen of sporen aangetroffen of aanwezig).

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende vlemuissoorten aangetroffen. De ruige dwergvleermuis is jagend waargenomen bij de waterpartij ten noorden van het deelgebied (NDFP, 2015). Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken. Dergelijke elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn. Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied aangedaan worden. Vleermuizen benutten beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen et cetera). Veelal wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. Door het ontbreken van dergelijke lijnvormige elementen, zijn vliegroutes uitgesloten van het plangebied.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaard kikker en gewone pad. De soorten zullen mogelijk met name gebruik maken van het verruigde deel van het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie (indien holen en dergelijk aanwezig zijn). Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, vormt het plangebied geen voortplantingsbiotoop; de waterpartijen in de omgeving mogelijk wel.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Zwaar beschermde amfibieën worden gezien de afwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen in – en in de omgeving van het plangebied, het verruigde landschap en de strikte eisen die deze soorten aan hun leefgebied stellen niet verwacht in het plangebied. Bovendien zijn de soorten niet waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit een verruigd biotoop met aan de noordoostzijde hoofdzakelijk grasbegroeiing. Algemeen voorkomende kruiden/ruigtesoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: riet, brandnetel, Canadese fijnstraal, speenkruid, wilgenroosje, kleeftkruid, smeerwortel en ridderzuring.

In Figuur 5.14 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 5.14. Impressie aanwezige vegetatie in het plangebied.

De in de bureaustudie naar voren gekomen beschermde Tabel 2-soorten die in de omgeving voorkomen zijn niet waargenomen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2011). Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Deelgebied 4

Biotoopbeschrijving

Deelgebied 4 bestaat aan de noordoostzijde uit een grazig veld met kruidensoorten en aan de zuidwestzijde uit open, verruigde vegetatie (voorheen bebouwing) een bosschage en bomen (onder andere beuk, den en plataan) en een vijver. Regelmatig spelen kinderen op het zuidelijke terrein. In Figuur 5.15 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 5.15. Impressie biotoop deelgebied 4.

Resultaten terreinbezoek

Afbakening relevante soorten

De bevindingen van het terreinbezoek zijn per relevante soortgroep uiteenzet. Aangezien het plangebied een relatief kleine omvang en verruigd en verstoord karakter heeft, in een stedelijke omgeving ligt en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan Den Haag (Leidschenveen) loopt, zijn niet alle soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet) aan de orde op de (sub)soortgroepen: (zee)zoogdieren, reptielen, vissen, vlinders en libellen. Gezien het aanwezige biotoop in combinatie met hun strenge biotoopeisen, is de functie van het plangebied minimaal of afwezig voor deze zwaar beschermde soort(groep)en.

De overige soortgroepen vogels, zoogdieren, amfibieën en flora worden behandeld

Beschermde soorten die binnen een straal van circa 100 meter rondom het plangebied waargenomen zijn op basis van de bureaustudie (NDF, 2011-2016): gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en kleine modderkruiper.

Vogels

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage I).

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van soorten met een jaarrond beschermd nest (zoals de in de bureaustudie in de directe omgeving waargenomen). De in de omgeving waargenomen soorten zijn soorten die onder andere in gebouwen nesten maken; deze zijn niet aanwezig in het plangebied. Ook overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn door de afwezigheid van geschikt (broed)biotoop in combinatie met de afwezigheid van sporen, uitgesloten van het plangebied.

Tijdens het terreinbezoek zijn in het (zuidelijke deel van het) plangebied wel broedplaatsen van algemeen voorkomende soorten aangetroffen (nest van wilde eend, ekster, duif en vermoedelijk kraai) (zie Figuur 5.16). Tijdens het terreinbezoek zijn veel verschillende (algemene) vogels aangetroffen zoals tjiftjaf, vink, merel en winterkoning.

Figuur 5.16. Impressie aangetroffen nesten in het zuidelijke deel van deelgebied 4. Links nest van wilde eend en rechts vermoedelijk duivenest.

Er zijn gezien het veel voorkomende biotoop in het plangebied (het grazige biotoop) geen categorie-5-soorten te verwachten waarvoor zwaarwegende factoren gelden bij aanpassingen aan het plangebied

Zoogdieren

Het plangebied, met name de verruigde en beboste vegetatie, vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende (land)zoogdieren, zoals verschillende (spits)muizen en konijn. In het plangebied zijn verschillende (kleine) holen aangetroffen. Essentiële functies voor zwaar beschermde (land)zoogdieren worden gezien het monotone landschap (zonder gebouwen, nesten/burchten) in het plangebied niet verwacht; deze zijn tevens niet aangetroffen of verwacht door het aanwezige biotoop en de verstoorde, stedelijke omgeving. Nesten van de eekhoorn

(Tabel 2-soort) zijn eveneens uitgesloten (door het ontbreken van geschikte bomen) net als vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (geen geschikt biotoop, gebouwen of sporen aangetroffen of aanwezig).

In de omgeving van het plangebied zijn verschillende vlemuissoorten aangetroffen (NDF, 2015). Vleermuizen hebben hun vaste rust- en verblijfplantingsplaats in bomen of gebouwen en kunstwerken. Dergelijke elementen ontbreken in het plangebied waardoor beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten zijn. Vleermuizen kunnen overigens wel gebruik maken van het plangebied als foerageergebied. Hierbij zullen met name insectenrijke delen van het plangebied aangedaan worden (zoals rondom de verruigde en waterrijke delen). Vleermuizen benutten beschutte trajecten om vanaf de verblijfplaats foerageergebieden te bereiken. Ze kiezen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en vliegen bij voorkeur uit de wind en uit het licht (straatverlichting, verlichting van gebouwen et cetera). Veelal wordt langs deze structuren ook gefoerageerd. Door het ontbreken van dergelijke lijnvormige en aaneengesloten elementen, zijn vliegroutes uitgesloten van het plangebied.

Amfibieën

Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals bruine kikker, bastaard kikker en gewone pad. De soorten zullen mogelijk met name gebruik maken van het verruigde deel van het plangebied als schuilmogelijkheid of overwinteringslocatie. Het aanwezige water in het plangebied (de vijver) biedt geen optimaal voortplantingsbiotoop voor amfibieën. De vijver is ondiep, volledig bedekt met kroos en bevat veel organisch materiaal (bladeren en takken van omliggende vegetatie). Het zuurstofgehalte in het water is naar verwachting laag. Tijdens het steekproefsgewijs monstern van de vijver zijn geen amfibieën of andere fauna aangetroffen.

Tijdens het terreinbezoek zijn ook op het land geen amfibieën aangetroffen. Zwaar beschermde amfibieën worden gezien de afwezigheid van geschikte voortplantingsplaatsen in – en in de omgeving van het plangebied, het verruigde, verstoorde landschap en de strikte eisen die deze soorten aan hun leefgebied stellen niet verwacht in het plangebied. Bovendien zijn de soorten niet waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Flora

Het plangebied bestaat voornamelijk uit een verruigd biotoop met aan de noordoostzijde hoofdzakelijk grasbegroeiing. Algemeen voorkomende kruiden/ruigtesoorten die tijdens het terreinbezoek zijn waargenomen, betreffen onder andere: vlier, hulst, laurier, brandnetel, zuring, smeerwortel, kleeftkruid, stinkende gouwe, distelhondsdraf en dovenetel. Het zuidelijke gebied wordt omringd en doorkruist door lindes, essen, grove den en beuken.

In Figuur 5.17 is een impressie gegeven van de vegetatie in het plangebied.

Figuur 5.17. Impressie aanwezige vegetatie in het plangebied.

De in de bureaustudie naar voren gekomen beschermde Tabel 2-soorten die in de omgeving voorkomen zijn niet waargenomen in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied (NDFF, 2011). Zwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

5.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 5.2 en die een (zwaarder) beschermde status hebben in de Flora- en faunawet mogelijk voor kunnen komen in de verschillende deelgebieden. In hoofdstuk 6 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 5.2. Aanwezigheid van (mogelijk) beschermde soorten (Tabel 2/3 en vogels) in of in de omgeving van het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Functie	Deelgebied	Toelichting
Algemene broedvogels	Tijdens het broedseizoen beschermd als nest in gebruik is	Ja/zeer waarschijnlijk	Broedbiotoop en rust- en verblijfplaats	A, B, E, F 1, 2, 3 en 4	Aanwezig en te verwachten in bomen en/of hoge en dichte vegetatie of waterkant
Vleermuizen	Tabel 3, Habitatrichtlijn Bijlage IV	Mogelijk	Foerageergebied	A, B, E, F, 1, 2, 3 en 4	-

6 Toetsing natuurwetgeving

Uit de bureaustudie en de terreinbezoeken blijkt dat op diverse locaties (zwaarder) beschermde diersoorten kunnen worden verwacht (zie Tabel 5.2). Het betreft hier met name incidentele exemplaren of dieren die de verschillende deellocaties kunnen gebruiken als foerageergebied.

Aangezien de soorten in meerdere deelgebieden verwacht worden (en de effectbeoordeling per deellocatie niet onderscheidend is), wordt hieronder een uiteenzetting van de effectbeoordeling gedaan per soortgroep (paragraaf 6.1).

Enkel de in de deellocaties verwachte soortgroepen (vogels en zoogdieren) worden hieronder behandeld. In paragraaf 6.1.3 wordt (in het kader van de zorgplicht) specifiek aandacht besteed aan de mogelijk voorkomende amfibieën en vissen in deelgebied E.

6.1 Effecten beschermde soorten FFwet

6.1.1 Algemeen voorkomende broedvogels – *relevant voor alle deelgebieden*

Bestemmingsplan

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening gehouden worden door kapwerkzaamheden of het verwijderen van dichte vegetatie of oevervegetatie niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn.

Op deze wijze zijn voor het bestemmingsplan geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde. Voor de toekomstige uitvoeringsperiode kan het onderstaande worden gesteld.

Uitvoeringsperiode

Gezien de verwachting en bevestiging dat broedvogels tot broeden komen in de verschillende deelgebieden is het in het kader van de zorgplicht van belang dat hoog opgaande vegetatie buiten de broedperiode van vogels uitgevoerd wordt. Duiven kunnen lang doorbroeden als de temperaturen hoog genoeg zijn. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden ter plaatse uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

6.1.2 Zoogdieren (Vleermuizen) – *relevant voor alle deelgebieden*

Bestemmingsplan

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Verwacht wordt dat de verschillende deelgebieden gebruikt wordt als foerageergebied voor vleermuizen. De deelgebieden vormen gezien de geringe omvang ten opzichte van de alternatieven in de omgeving en de afwezigheid van in de deelgebieden unieke groene/natuurlijke elementen, naar verwachting geen essentieel foerageergebied. In de omgeving is voldoende en alternatief foerageergebied aanwezig.

De voorgenomen ontwikkelingen zorgen derhalve niet voor een overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. In alle redelijkheid kan worden gesteld dat het voorgenomen plan weinig of geen invloed zal hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom de deelgebieden. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen ten aanzien van de Flora- en faunawet. Voor de toekomstige uitvoeringsperiode kan het onderstaande worden gesteld.

Uitvoeringsperiode

Vrijwel alle vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring. In het toekomstige ontwerp (en tijdens de werkzaamheden) kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstoring is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Daarnaast kan gedacht worden aan vleermuisvriendelijke verlichting zoals de speciale BAT lamp (Rijkswaterstaat, 2012) of andere natuurvriendelijke verlichting.

6.1.3 Algemene amfibieën en vissoorten - *relevant voor deelgebied E*

Bestemmingsplan

In deelgebied E kan het toekomstige voornemen invloed hebben op de aanwezige waterpartij/watergang. Hier komen mogelijk algemeen voorkomende amfibieën (Tabel 1) en algemene (niet beschermde) vissoorten voor. Deze aanwezigheid van deze soorten vormt geen belemmering vanuit de Flora- en faunawet voor het bestemmingsplan. Voor de toekomstige uitvoeringsperiode kan het onderstaande worden gesteld.

Uitvoeringsperiode

Om verstoring van de dieren in hun kwetsbare periode (maart/april – juli/augustus) te voorkomen wordt in het kader van de zorgplicht geadviseerd de eventuele demping of aantasting van de waterpartij/-gang ten behoeve van de werkzaamheden buiten deze tijd uit te voeren. Daarbij dient gewerkt te worden richting open water zodat vissen (en overige soorten) de mogelijkheid krijgen om de werkzaamheden te ontwijken. Daarnaast kunnen de soorten voordat de demping/aantasting plaatsvindt richting het open water gedreven worden. Tevens zullen de soorten het gebied mijden wanneer het water vóór de werkzaamheden in beweging wordt gebracht.

7 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen van de Natuurtoets Herziening bestemmingsplan Leidschenveen gepresenteerd.

7.1 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Kort samengevat is het resultaat van het bureauonderzoek en het terreinbezoek dat de Flora- en faunawet geen belemmering vormt voor het voorgenomen bestemmingsplan. Bij de uitvoering dient wel rekening gehouden te worden met algemeen voorkomende broedvogels. Daarnaast kan bij de uitvoeringsperiode, in het kader van de zorgplicht, rekening gehouden worden met vleermuizen en algemeen voorkomende amfibieën en vissen (zie paragraaf 6.1.2 en 6.1.3).

Maatregelen voor broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden waarbij bomen en struiken gekapt worden, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli; afhankelijk van klimatologische omstandigheden).

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen worden:

- 1) De werkzaamheden aan de bomen en overige vegetatie wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel) indien geen broedvogels aanwezig zijn. Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels.
- 2) Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een deskundig ecoloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

Overzicht

In Tabel 7.1 worden de soorten weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn en/of worden verwacht en zijn de resultaten van de toetsing aan de Flora- en faunawet weergegeven.

Tabel 7.1. Conclusies toets voornemen aan de Flora- en faunawet.

Soort	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk, bij uitvoeringsperiode	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen

7.2 Kansen voor de natuur

7.2.1 Behoud landschappelijke inrichting

In deelgebied 4 is een aantal relatief oude bomen (beuken, plataan en dergelijke) aanwezig. Geadviseerd wordt en indien dit mogelijk is, om deze bomen ten behoeve van de inpassing van het

plan in het landschap en de natuurwaarde die deze bomen hebben, zo veel als mogelijk te behouden.

7.2.2 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om de gebieden geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw).

In het toekomstige ontwerp (en tijdens de werkzaamheden) kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Daarnaast kan gedacht worden aan vleermuisvriendelijke verlichting zoals de speciale BAT lamp (Rijkswaterstaat, 2012) of andere natuurvriendelijke verlichting.

Daarnaast zijn speciaal voor nieuwbouw onderhoudsvrije vleermuisenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten et al., 2011). Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in nieuwbouw in te passen.

7.2.3 Vogels

Huismussen zijn kenmerkende gebouwbewonende soorten. De soort heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in gebouwen in onder andere dorpen en steden. De omgeving van de deelgebieden biedt daarom een optimaal leefgebied voor de huismus. In de nieuwe situatie kunnen speciaal voor deze beschermde en in aantal teruglopende soort nestkasten worden aangeboden. Zo kunnen bijvoorbeeld kasten van Vivara worden aangeboden en verspreid over het te realiseren gebouw worden opgehangen. Deze verblijfplaatsen moeten niet te heet worden in de middagzon: bij voorkeur hebben de locaties een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets desgelijks.

8 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dresmé&vanderValk, 2015. Quickscan flora en fauna Veenweg 123 te Den Haag. 4 juni 2015 definitief. Opdrachtgever Mees Ruimte & Milieu.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Rijkswaterstaat, 2012. Infrastructuur en vleermuizen. Perspectief van de opdrachtgever.

Overig:

Natuurwaardenkaarten Gemeente Den Haag

NDFF

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.naturalis.nl

www.vivara.nl

www.vlindernet.nl

www.libellennet.nl

Bijlagen

Bijlage I: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing Tabel 2 en 3 - soorten

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten, zie onderstaande tabel), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Soort	Categorie	Toelichting
Steenuil	1	Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Gierzwaluw, Roek	2	Nesten van koloniebroeders
Grote gele kwikstaart, Huismus, Oehoe, Ooievaar, Kerkuil, Slechtvalk	3	De fysieke voorwaarden voor de vaste nestplaats zijn afhankelijk van bebouwing, vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Boomvalk; Buizerd; Havik, Ransuil Sperwer, Wespiedief en Zwarte wouw	4	Vogels die jaar in jaar uit in hetzelfde nest broeden en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden

genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

Bijlage II: Afbakening gebied NDFF data

Natuurtoets

Ontwikkellocaties bestemmingsplan Leidschenveen

projectnummer 409146

29 april 2016 revisie 00

Gemeente Den Haag

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. (0162) 48 7000
E. info.nl@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.